

на видобуток корисних копалин. Ставка роялті (орендна плата власнику надр за право розробки родовищ) у США коливається від 0,5% до 12,5%.

Природні ресурси Канади знаходяться у юрисдикції провінцій. Більшість провінцій використовує роялті на чистий прибуток, а також є приклади комбінованого нарахування роялті. Зокрема, у провінції Нью-Брансвік він дорівнює 2% чистого доходу, або 16% чистого прибутку залежно від того, що є більшим. Мета 2% роялті полягає у тому, щоб підприємство сплачувало його тоді, коли видобуток є, а прибутку немає.

Щодо податкової політики Норвегії, то в її основі є галузевий податок на прибуток у розмірі 50% і загальний податок на прибуток у розмірі 28%. Важливе місце посідає й роялті, що визначають по плаваючій шкалі для стимулювання розробки невеликих родовищ з глибоким заляганням нафти.

У Великобританії і Північній Ірландії сплачують податок на доходи від видобування нафти і газу у розмірі 10% і додатковий податок на прибуток корпорацій у розмірі 30%. Для нафтовидобувних компаній роялті становить 12,5% від вартості нафти на місці видобутку та 12,5% від вартості нафти, доставленої на сушу, при цьому прибутковість видобутку до уваги не приймається. Для деяких нафтових і газових родовищ роялті скасовані. Податок з доходу від видобутку нафти – доповнення до роялті, за ставкою 75%.

В Україні досі невирішеними залишаються питання визначення базової величини оподаткування, що є вихідною умовою для її диференціації, а також поєднання економічних нормативів з гірничо-геологічними факторами диференціації.

Література:

1. Парсон Р.Б. Досконала податкова система чи уроки планети Юпітер / Р.Б. Парсон // Департамент природних ресурсів Канади. – 2000. – С. 15–31.
2. <http://economics.unian.ua/energetics/1250468-u-rosiji-gotyut-skasuvannya-podatkovih-pilg-dlya-naftovih-kompaniy.html>

Марія ГУБЕНКО

*ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»*

ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ ТЕНДЕНЦІЇ ФОРМУВАННЯ НОВИХ ЦЕНТРІВ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ

Дослідження формування нових економічних центрів зростання визначається складністю, багатовимірністю і суперечливістю процесів у світовому суспільному просторі. Щоб визначити місце, яке посідає та чи інша економіка на світовій арені, необхідно вибрати критерії, за якими буде здійснюватися оцінка економічної могутності. Так, за певними критеріями економіку країни можна вважати перспективною, спроможною за незначний період часу досягти найвищого рівня розвитку, навіть якщо вона на сьогодні відстає за абсолютним показником ВВП.

Сучасні глобалізаційні процеси свідчать про формування нових економічних сил. Зростає конкуренція між економічними гігантами та загострюється боротьба за лідерство на міжнародних ринках. Так, в 2014 році зазначалося, що США вперше поступилася передовими позиціями Китаю. Але багато економістів ставлять під сумнів безумовні переваги економіки КНР та доцільність визначення економічної могутності за ПКС.

Щодо динаміки розвитку країн за абсолютним показником ВВП, то у порівнянні з 2013 роком свої позиції втратила Російська Федерація та Бразилія. Спустилися на стрічку вниз в рейтингу світових лідерів Канада, Франція та Італія. Вражає темпами зростання Індія, приріст ВВП якої в 2015 році склав 7,3%[1].

Варто відзначити, що Індія має величезні запаси ресурсів. З початку 2015 року країна вперше за довгий час обігнала Китай за темпами росту ВВП. Такий підйом відбувається

завдяки тому, що обсяг іноземних інвестицій, який помітно знизився за останні 5 років, поступово відновлюється.

Не можна не відмітити й той факт, що темпи зростання економік країн, що розвиваються, ростуть все повільніше. Падіння цін на енергоносії стало ударом для економік Росії та Бразилії, в той час як Індія, яка в основному сконцентрована на секторі послуг, в нових умовах знаходиться в досить вигідному положенні.

Що ж до стрімкої втрати позицій нашим східним сусідом, то вище зазначене падіння цін на нафту, яке так негативно відбилися на російській економіці є лише вершиною айсбергу. Адже економіка Росії носить сировинний характер, і якщо експорт енергетичних ресурсів тривалий час забезпечував підтримку країни на пристойному рівні та поширення можливостей свого впливу, то низький модернізаційний потенціал призводить до зростання витрат на утримання інфраструктури[2].

З огляду на подану вище інформацію світове економічне лідерство є поняттям відносним. Для подальшого дослідження виникає необхідність застосування однозначного критерію позиціонування у світовій ієрархії економічного потенціалу. Запорукою конкурентоспроможності країни можна визначити її технологічний розвиток.

При аналізі рушійних сил та бар'єрів провідних економік до впровадження та використання технологій на сьогодні можна спостерігати, що можливості розподілені досить нерівномірно.

В основному представниками економічно розвинутих країн є Північна Америка, Західна Європа, Австралія та розвинуті економіки Східної Азії (Японія, Південна Корея). Більшість країн Азії та Східної Європи виступають представниками нижчого рівня технологічного розвитку. Менш прогресивними є Латинська Америка, частина Південно-Східної Азії, Туреччина та Південна Африка. Найбільш відсталими в технологічному аспекті є Середній Схід, країни Карибських та Тихоокеанських островів[3].

Розглядаючи еволюцію технологічних укладів, можна відмітити, що лише розвинуті країни мали необхідні передумови для технологічного прогресу та першими почали системно впроваджувати інновації[4].

На сьогодні розвинуті країни залишаються безперечними лідерами за критерієм технологічності. Хоча варто відмітити стрімкий економічний та науковий зріст деяких країн, зокрема Китаю, Індії, Польщі, Бразилії та Чилі. Збільшуючи науково-технологічний потенціал, ці країни досить скоро зможуть скоротити розрив з сьогоднішніми лідерами. Однак для держав з менш динамічною економікою та науковим прогресом, які до того ж мають нестабільну політичну та економічну ситуацію, розвиток технологічної сфери буде досить складним, не зважаючи на наявність ресурсів та інших необхідних передумов.

З огляду на дану тенденцію стає очевидним, що розклад економічних сил є досить мінливим. Сучасну ситуацію можна охарактеризувати тим, що більшість передових держав застосовують свій економічний потенціал на повну потужність. Серйозну конкуренцію даним країнам можуть скласти ще не настільки розвинені, більш перспективні економіки, які мають величезний запас невикористаних можливостей.

Література:

1. World Economic Outlook Database [Електроний ресурс] // IMF : [сайт] – Режим доступу: <http://knoema.ru/nwnfkne/world-gdp-ranking-2015-data-and-charts>
2. Індикатор могутності провідних країн світу: характер, тенденції та прогноз [Текст] / А. Качинський, Д. Молоченко // Зовнішні справи. - 2015. - № 7. - С. 32-35
3. Silbergliitt R., Anton Ph., Howell D., Wong A. The Global Technology Revolution 2020. Executive Summary. RAND. National Security Research Division, 2006. – P. 4.
4. Асиметрія глобального розвитку: соціально-економічний вимір : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. арх. наук : спец. 08.00.02 "світове господарство і міжнародні економічні відносини" / Столярчук Ярослава Михайлівна – Київ, 2009.